

Červen měsíc myslivosti a ochrany přírody – tentokrát možná trochu jinak

V roce 1959 uvedla tehdejší Československá myslivecká jednota v život velkou a významnou celostátní propagační akci, od té doby každoročně propagovanou pod názvem „Červen – měsíc myslivosti“. S přibývajícími ochranářskými tendencemi byl v roce 1973 název rozšířen na „... a ochrany přírody“.

Měsíc červen nebyl zvolen náhodně. Právě v měsíci nejkratších nocí a nejbujnějšího růstu vegetace, kdy příroda hýří těmi nejpestřejšími barvami, přicházejí na svět nebo jsou vyváděna mláďata většiny živočichů. V tomto čase vše živé ve volnosti potřebuje klid a nejvyšší péči a ochranu. Každá denní hodina strávená v měsíci červnu v přírodě nám přináší nezapomenutelné zážitky. Ti „dříve narození“ si jistě vzpomenou, jak celoročně prováděná kulturně propagační práce myslivců vrcholila právě v měsíci červnu. V červnu se uskutečňovaly přednášky a besedy o významu myslivosti a tvorbě a ochraně životního prostředí, pořádaly se výstavy, přehlídky a různé soutěže včetně propagace práce s mládeží.

Vyhlašovatelé, kteří před padesáti lety stanovili měsíc červen za měsíc myslivosti a ochrany přírody, měli na mysli ty nejušlechtlejší ochranářské cíle pro vše, co se v této době v přírodě děje. V měsíci červnu, jenž je symbolem zrodu nového života a počátkem každoročního koloběhu v přírodě, potřebuje příroda zvýšenou ochranu. Myslivci jsou zpravidla těmi prvními, kteří s přírodou přicházejí do styku a vidí situaci, jaká je v lesích, na polích a lukách.

Bohužel i nejušlechtlejší myšlenky a cíle, které jsou spjaty s červnem, měsícem myslivosti a ochrany přírody a v této souvislosti pochopitelně i s výskytem živočichů v přírodě, mají kromě líce i svůj rub. Podíváme – li se přiměřeně kriticky na skutečné početní stavy velkých přežvýkavců, musíme konstatovat, že se nám mnohde nepodařilo upravit jejich stavy tak, aby nepřesahovaly stanovené stavy normované.

Z pohledu lesního hospodářství tedy v současnosti mluvíme o stavech, které představují pro vývoj lesa nepřiměřenou zátěž, to znamená, že ho postihují nepřiměřenými škodami. Je proto nesporné, že i myslivci nesou svůj podíl na lokálně neúnosných škodách na lesních porostech a polních kulturách, které jsou působeny vysokými stavy především jelení, resp. černé zvěře.

Jednou z primárních příčin tohoto stavu je často nezodpovědné provádění sčítání jarních stavů zvěře a mnohde i neplnění stanoveného plánu lovu. V těchto souvislostech se další perspektivy naší myslivosti stávají velice diskutovanou otázkou. Co udělat, abychom dosáhli zásadního obratu? Odpovědnost našeho jednání spočívá především v tom, abychom reálně zhodnotili možnosti a stanovili si v tomto směru odpovídající cíle. Přestože je zvěř zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti deklarována jako : „*obnovitelné přírodní bohatství, představované populacemi druhů volně žijících živočichů ...*“, zákonodárce měl zcela jistě na mysli přírodní bohatství v početních stavech, které nepřesáhnou stanovené normované stavy.

Přes různost názorů musíme vycházet z objektivních zákonitostí, které ovlivňují vztah mezi přírodním prostředím a volně žijícími živočichy. Kvalita přírodního prostředí i rovnováha jednotlivých ekosystémů jsou narušeny, což bezprostředně souvisí s dosavadním průběhem a výsledky převážně extenzivního reprodukčního procesu. I sebelépe promyšlené způsoby mysliveckého hospodaření nemohou samy přinést zásadní zvrát v potřebném zlepšení např. stavů drobné zvěře. Úkolem myslivců, lesníků ale i ochrany přírody je a bude hledat a realizovat cesty k dílčímu zlepšování přírodních podmínek zvěře. Péče o všechny druhy naší zvěře není jen požadavkem přítomnosti, ale i předpokladem budoucnosti. V zásadě jde o to, aby se zájmy myslivců a ochránců přírody sjednocovaly, přinejmenším alespoň na tom, co je spojuje. S ochránci přírody se jistě myslivci shodnou v tom, že existuje východisko, aby příroda zůstala živá a člověk měl perspektivu zdravého života. V poslední době dochází ke střetům mezi myslivostí a ochranou přírody, ty jsou však naprosto absurdní, neboť obě tato odvětví lidské činnosti mají sledovat společný cíl, zachování a rozmnožení bohatství naší přírody.

Toho lze ale dosáhnout jedině vědomou a soustavnou spoluprací obou odvětví. Nadějí v tomto směru může být mladá generace. Musíme dětem umět vysvětlit a vštěpovat jim, co a kdo přírodě ubližuje a co přírodě naopak prospívá. V historickém vývoji vztahu člověka k přírodě existují dvě etapy. První, kdy byl nedílnou součástí přírody, druhá, kdy si v důsledku práce začíná vytvářet umělé prostředí. Toto umělé prostředí mu umožňuje další rozvoj a chrání ho před bezprostředním dotykem s přírodou. Přestože se člověk z přírody zdánlivě vymanil, jeho spojení s ní je pro jeho existenci nezbytné. A tak si na každém kroku uvědomujeme, že naprosto neovládáme přírodu, jako dobyvatel ovládá cizí národ, že jsme jako někdo, kdo stojí mimo přírodu, ale skutečností je, že přírodě ve všech aspektech náležíme a jsme její součástí. Naše přednost by měla být v tom, že dovedeme lépe než všichni ostatní tvorové pozorovat zákony přírody a správně jich také užívat. Alespoň si to myslíme...

Sebelépe vyřešené technologie, sebedokonalejší technické zařízení ztrácí však svůj význam, když lidé, kteří je obsluhují nedodržují technologickou kázeň a všechny nároky, které jsou pro obsluhu těchto zařízení požadovány. Rovněž např. dávkování a aplikace ochranných prostředků v zemědělství, přehnojování nebo používání neodpovídajících chemikálií způsobuje značné škody na vodním hospodářství, porušuje biologickou rovnováhu v přírodě a přímo, ale převážně nepřímo poškozují i lidské zdraví. Kdyby se nám podařilo dosáhnout toho, že by všichni lidé dodržovali základní principy správného chování, v tomto případě to znamená, abychom dodržovali nejen všechny stanovené technologické a výrobní postupy, ale abychom se v přírodě chovali slušně a troufám si říci i

s pokorou, aby v nás příroda měla vítané hosty, hmatatelné výsledky by byly zřetelné a viditelné nepochybně na každém kroku.

Ochrana přírody se tedy plně musí zapojit do účinných snah po zajištění souladu mezi rozvojem všech činností člověka a ekologickými podmínkami krajinných celků tak, aby byly optimálně obhospodařovány obnovitelné přírodní zdroje. Způsob obhospodařování přírody provozovateli adrenalinových sportů (motokros, čtyřkolky apod.), ale mnohdy i vyznavačů klasických sportovních disciplín (běžci, lyžaři, cyklisté, jezdci na koních a jistě i mnohé další lidské sportovní aktivity) nakonec i sběračů lesních plodů, nechávám raději bez komentáře. Myslivost a ochrana přírody měly vždy blízko k ochraně životního prostředí, jak dosvědčuje i shodný vývoj obou odvětví. Myslivost rovněž přerostla od stádia zákazového, ve kterém šlo o zábranu bezohlednému zabíjení a vybíjení některých druhů zvěře, k tvůrčí péči o zvěř a její prostředí. Právě zlepšování prostředí zvěře, které se čím dále tím více dostává do ohniska zájmu současné myslivosti, z ní činí nejen partnera, ale přímo činitele moderní ochrany přírody.

Oběma odvětvím je společná zásada a nutnost aktivně přírodě pomáhat. Zejména jde o kompenzaci nepříznivých vlivů z okolí, kterou myslivci řeší péčí o trvalé kryty jako jsou remízky, skupiny keřů a stromů, pásy nízké (keřové) a vysoké (stromové) dřevinné zeleně i jednotlivé keře nebo stromy na polích a na lukách, podél komunikací a při vodních tocích a nádržích. Z hlediska ochrany přírody a péče o krajinu a životní prostředí člověka má tato rozptýlená zeleň nezastupitelné funkce v kulturní krajině. Vytváří bariéry, brzdí šíření škodlivin (prach, hluk apod.) a škodlivých činitelů (vítr, eroze apod.). Je záchytným stanovištěm četných užitečných živočišných druhů, např. zpěvného ptactva jako přirozeného nepřítele hmyzích škůdců vyskytujících se na zemědělských porostech.

Další společnou zásadou ochrany přírody a myslivosti je nutnost suplovat přirozené činitele, kteří z prostředí vymizeli nebo se hrubě změnili. Jde o cílevědomou úpravu skladby jednotlivých populací a celých společenstev, vazeb a vztahů mezi jejich složkami a členy tak, aby se tyto soubory optimálně vyvíjely a dávaly i optimální užitek. V myslivosti to znamená nehonit se všemožně za maximálními výřady a trofejemi, které mohou být jen dočasné nebo jednorázové, ale usměrňovat stavy a kvalitu veškeré zvěře tak, aby trvale plnila svou funkci produkční, ekologickou ale i kulturní.

Nedílnou součástí péče o krajinu jsou i správné stavy šelem a dravců. Jsou to obratlovci nezbytní pro udržení přírodní dynamické rovnováhy. Je nutno dosáhnout jejich ekologicky žádoucích počtů a ty dále udržovat v souladu s krátkodobou i dlouhodobou skladbou jednotlivých přírodních krajinných systémů a jejich využití včetně mysliveckého. Aby se toho dosáhlo, bylo by vhodné vypracovat a zavést standardní metodiku pro zjištění početního stavu zájmových druhů (nejen medvěd, vlk, rys, ale i liška, lasice, kuny, jezevec a všechny druhy dravých ptáků a sov). Druhým krokem by měl být návrh zásad jejich obhospodařování (u druhů, u kterých to lze) tak, aby těchto stavů bylo dosaženo a byly dále udržovány v dynamické rovnováze. Mnohde by mohlo dojít i ke stanovení techniky příkrmování vzácných a chráněných dravých druhů, aby se omezila možnost ohrožení ostatní zvěře.

Tyto, ale i spousta dalších otázek, to jsou úkoly k řešení pro všechny subjekty hospodařící v přírodě, myslivce nevyjímaje. Řešení vztahu zvěře a přírodního prostředí v němž žije, má úzkou souvislost i

s propagací veškeré myslivecké činnosti, včetně činnosti ochranné. Z tohoto pohledu je nutno vnímat i červen měsíc myslivosti a ochrany přírody.

V posledních letech je však bohužel myslivecká tradice června měsíce myslivosti a ochrany přírody poněkud pozapomenuta. Je to škoda a měla by být proto vyvinuta snaha na všech stupních mysliveckého života tuto významnou akci znovu vzkřísit a obnovit. Prezentace této akce je žádoucí i s důrazem na reálné situace dnešní doby, při někdy až nezdravě převládajících ochranných tendencích a při negativním názoru jisté části naší veřejnosti na myslivost vůbec.

Ing. Josef Vlášek

Hravé putování ještědským lesem

Lesy České republiky, s. p., Krajské ředitelství Liberec a Základní škola Křižanská z Liberce – Ostašova otevřely dne 2. června 2009 novou prožitkovou stezku nazvanou Hravé putování ještědským lesem. Jedná se o největší stezku tohoto druhu v Libereckém kraji. Slavnostní události dodala lesku přítomnost libereckého hejtmana Bc. Stanislava Eichlera a ředitele KŘ LČR Liberec Ing. Ludvíka Řiřáče.

Stezka je dlouhá přes 3 kilometry. Začíná pod Ještědem v sedle Na Výpřeži a vede prakticky stále z kopce do liberecké čtvrti Ostašova – Horní Suché. V současné době je na ní třináct zastavení s interaktivními panely, které vyrobily děti ze ZŠ Křižanská pod vedením učitelů Daniely Šťastné a Milana Polmana. Na panelech jsou pro návštěvníky připraveny nejrůznější úkoly – například přiřadit ke stopám živočicha, jemuž patří, nasadit správný klobouk na nohu houby, posadit ptáka do správného hnízda apod. Některé z úkolů jsou poměrně složité, takže si přijdou na své nejen děti, ale i dospělí.

Stezka je vysypána drobným štěrkem a mohou ji v pohodě absolvovat i staří lidé, maminky s kočárky nebo lidé tělesně handicapovaní. Při slavnostním zahájení se o tom přesvědčili tři malí vozíčkáři ze ZŠ a MŠ pro tělesně postižené z Liberce. Od příštího roku bude stezka přizpůsobena také zrakově postiženým osobám. Zároveň má být obohacena i o nová zastavení, např. Poznej hmatem přírodní v lesním koberci, Lesní tělocvična a další.

Hlavním partnerem při budování stezky byl státní podnik Lesy České republiky, který kromě další součinnosti přispěl na její výstavbu částkou 150 tisíc korun v rámci Programu 2000. Finančně pomohlo i Město Liberec a některé soukromé firmy z libereckého regionu. Spojenými silami tak vzniklo dílo,

které pobaví, potěší i poučí. Teď nezbývá, než věřit, že se vyplní přání paní učitelky Daniely Šťastné, které vyslovila při otvírání stezky: „Přála bych si, aby se stezce vyhýbali vandalové a aby sloužila veřejnosti co nejdéle.“

Text a foto:

Jaroslav Jonáš

Těžební zbytky v elektronických aukcích Lesů České republiky, s. p.

Lesy České republiky, s.p. v rámci rozšiřování obchodního kanálu elektronických aukcí dříví připravují nový druh prodeje - prodej těžebních zbytků. K prodeji těžebních zbytků začne docházet již ve druhé polovině června roku 2009.

Elektronické aukce (EA) Lesů ČR, s. p. dosud nabízely možnost obchodu vyrobeného dříví na odvozním místě, popř. expedičním skladu a to několika způsoby prodeje. Aukcí obálkového výběru, tzv. uzavřenou, kdy účastník nevidí nabídky ostatních zájemců, aukcí otevřenou, kdy účastník vidí všechny anonymně podané nabídky ostatních zájemců, a aukcí sestupnou, tzv. holandskou, kdy účastník podáním nabídky souhlasí s aktuální cenou, která v rámci časových intervalů postupně klesá. Od konce června letošního roku k vyrobenému dříví přibude nabídka těžebních zbytků, které budou v rámci EA nabízeny formou stejných prodejních scénářů.

Těžební zbytky (dendromasa zbývající na pracovišti po kácení stromů, jejich odvětvování a po druhovalení surového dříví, tj. větve, vršky stromů, třísky, manipulační odřezky, stromová zeleň, tenké stromy nedosahující dimenzí hroubí, atd.) budou formou EA nabízeny v množství získaném z definovaného objemu vytěženého dříví. Taktéž jednotková cena bude uvedena za množství těžebních zbytků z jednoho m³ vytěženého dříví. Veškeré parametry těžebních zbytků budou dostupné v elektronickém formuláři Zadání aukce po vstupu do aplikace. Současně zde bude uveden termín prohlídky, který zaručuje právo zájemce na prohlídku předmětu aukce.

Dle smluvních podmínek má vítěz aukce právo uzavřít s Vyhlášovatelem (Lesy ČR, s.p.) Kupní smlouvu. V rámci prodeje těžebních zbytků se jedná o Kupní smlouvu na prodej těžebních zbytků. Tato Kupní smlouva včetně obchodních podmínek a ostatních informací je pod odkazem *Aukce na prodej těžebních zbytků* umístěna na webové stránce Lesů ČR, Elektronických aukcí.

K účasti na kterékoli vypsané aukci v rámci obchodního kanálu EA je nutná registrace zájemce a podpis Smlouvy o podmínkách a pravidlech účasti na elektronických aukcích dříví. Registrace probíhá na webových stránkách organizátora EA – společnosti B2B centrum, a.s. Odkaz pro registraci, následný vstup do aplikace a veškeré další informace jsou umístěny na výše uvedené webové stránce elektronických aukcí Lesů ČR, s.p. **Registrace do systému EA je bezplatná** a registrovaným zájemcům zaručí informace o všech nově vypisovaných aukcích pro daný týden pravidelným odesíláním e-mailové zprávy, kompletní informace o nabízených sortimentech v rámci obchodního kanálu EA a dále účast na elektronickém tržišti, který svou podstatou zaručuje transparentnost prodeje.

Ing. Jana Orságová

ÚOŘ

NATURA VIVA 2009

Patnáctý ročník výstavy Natura Viva proběhl od 24. do 30. května na Výstavišti Lysá nad Labem, kde se svou expozicí prezentoval i podnik LČR a vystavené exponáty se těšily velkému zájmu návštěvníků.

Tato výstava proběhla již popáté za účasti zahraničních vystavovatelů, především národních mysliveckých svazů z Bulharska, Estonska, Finska, Litvy, Lotyšska, Polska, Slovenska a Slovinska. Klade si za cíl přiblížit laické i odborné veřejnosti oblast ochrany přírody a životního prostředí v kontextu s udržením hodnotného života na venkově a využitím přírodních zdrojů. Jako každoročně jsme se tam setkali se expozicemi ČMMJ, rybářů, včelařů, zahrádkářů...

Pro návštěvníky byly připraveny zajímavé doprovodné programy, v rámci nichž vystoupili kynologové, trubači či sokolníci. K vidění byly i ukázky řezbářství, síťování, ruční výroby nožů nebo svíček ze včelího vosku. Za zmínku stojí i konání přátelské soutěže ve vábení jelenů, ve které se utkala pětice českých a slovenských vábičů.

Také děti si přišly na své. Lesy České republiky společně s Ústavem hospodářské úpravy lesů, Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti a Vojenskými lesy a statky připravily pro děti v úterý a středu (26. a 27. května) soutěžní stanoviště, kde děti poznávaly zvěř, rostliny, houby, snažily se poznat pomocí hmatu ruky přírodniny uložené v neprůhledných sáčkích, vyzkoušely si zvukové pexeso, svoji šikovnost při skládání dřevěného puzzle (ve tvaru listu stromu z něhož bylo dřevo) a pak mohly napsat vzkaz na „strom přání“. Za splnění všech disciplín byly děti odměněny drobnými dárky. Akce byla úspěšná a zúčastnilo se jí cca 300 dětí.

Lesní cesta Zlatá stráň

Lesní cesta Zlatá stráň se nachází na revíru Borek Lesní správy Jeseník v obci Bělá pod Pradědem. Zpřístupňuje převážně bukové porosty nad hlubokým údolím řeky Bělá a je dlouhá 4,2 km.

Výhodou komunikace je možnost průjezdu bez otáčení ze státní silnice II/450 (Bělá p. P. – sedlo Videlský kříž) přes asfaltovou LC Spojená zpět na tuto státní silnici. Nájezd ze silnice je nad obcí v nadmořské výšce 870 m. Cesta pak mírně klesá, zařezaná do prudkého jihozápadního svahu, zpět do obce a končí na mostě přes Zaječí potok v 620 m n.m.

Při povodni v roce 1997 byla tato cesta jedinou spojnici z Jesenicka směrem na Bruntál. V tomto období také došlo k zásadnímu poškození do té doby vyhovujícího krytu vozovky.

Nedostatečné odvodnění cestní konstrukce bylo příčinou erozivní činnosti vody a vytváření hlubokých kolejí v místech vyvěrajících pramenů. Záměrem rekonstrukce bylo vybudování funkčního systému odvodnění a nové vozovky, která bude umožňovat, vzhledem ke struktuře porostů celoroční provoz. Projektová dokumentace byla vypracována v letech 1999-2000 a jednou z podmínek bylo vyhovět požadavkům Správy CHKO Jeseníky. Vznikl tak projekt cesty 2L-4,0/30 o šířce jízdního pruhu 3,0 m s konstrukcí vozovky ze šterkodrti a vibrovaného šterku. V místech přejezdů pro přiblížování dřevní hmoty ke skládkám bylo navrženo nahrazení šterkového krytu betonovými panely. Odvodnění cesty bylo navrženo v celé délce příkopem s propustky a odvodnění vozovky ocelovými svodnicemi. Celkový rozpočet činil 15,145 mil. Kč.

Vzhledem k vysokým nákladům i s přihlédnutím k veřejnému významu cesty (povodeň 1997) bylo požádáno o dotaci na rekonstrukci. Žádost však nebyla úspěšná.

V roce 2006 bylo rozhodnuto, že bude provedena rekonstrukce z vlastních zdrojů. Projekt bylo nutné znovu projednat s CHKO Jeseníky, která nepovolila osazení betonových panelů na přejezdy a provedení části příkopů. Hloubení příkopů nakonec vzhledem ke konfiguraci terénu neproběhlo i na jiných místech, než požadovala CHKO. Přejezdy na skládky ale bylo potřeba vyřešit především kvůli vyvážce nahodilé těžby. Nové jednání se zástupci CHKO a přesvědčování, že řešení s panely nebude zásadním zásahem do krajiny, nebylo úspěšné. Dalším návrhem bylo vybudování kamenné dlažby do betonu, se kterou by CHKO souhlasilo. Projektant tuto variantu nedoporučil, protože by mohlo docházet k uvolňování kamenů z betonu. Nakonec bylo přistoupeno k variantě dřevěných povalů. Po dohodě s technickým pracovníkem HIM KŘ Šumperk, Ing. Pavlem Křížkem, byla zvolena modřínová kulatina se středním průměrem 20 cm, na bocích zajištěná kulatinou o průměru 30 cm. Po předložení

cenové nabídky byl počet povalů zredukován na dva u nejpříkřejších svážnic, protože cena jednoho byla ve srovnání s panely dvojnásobná. Povaly o šířce 3 m a délce 10 m pak byly překryty především z bezpečnostních důvodů vrstvou štěrkodrti. U dalších dvou svážnic byla navržena varianta s kládou o průměru 30 cm na užším konci, která je umístěná v krajnici cesty a jejím účelem je nadzvednutí čela přibližovaného kusu tak, aby se nezaryl do cesty. Poškození konstrukce vozovky by tak mělo být minimalizováno. Funkčnost opatření zatím nebyla řádně prověřena.

Rekonstrukce proběhla v letech 2006-2007 a celkové náklady byly 12,820 mil. Kč. Stavbu provedla firma VDP STAVBY a.s.

Ing. Petr Kučák

referent DM, LS Jeseník

Háj – ročník IX, rok 1880

"Jako cestovatel, přišed na rozcestí, stane, aby se po vykonané cestě ohlédnul a volil cestu další, která by jej vedla k cíli nejlépe: tak i každý, kdož pracuje za ušlechtilým účelem, často uvažuje, zdali nastoupil dobrou dráhu, posuzuje nestranně výsledky činnosti své a dle okolností volí prostředky další, aby snad jeho namáhání nebylo na zmar. – Příhodná doba k této rozvaze nastala nám nyní, kdy ukončivše ročník osmý odevzdáváme po deváté do rukou ctěného čtenářstva první číslo Háje."

Celkem 12 čísel devátého ročníku Háje s podtitulem „Časopis pro lesníky, myslivce a přátele přírody“ vyšlo v Krucemburku v tiskárně Miliťký a Novák v Praze (od č. 10 v tiskárně V.B.Čecha v Praze) nákladem majitele. Kromě redaktora Jana Doležala byl uváděn jako vrchní redaktor jmenovaný Českou lesnickou jednotou Josef Vrbata.

Dvanáct čísel přílohy Háje s názvem Domácnost a podtitulem „Poučné listy vědeckého i zábavného obsahu“ vyšlo v Krucemburku v tiskárně Miliťký a Novák v Praze (od č. 10 v tiskárně V.B.Čecha v Praze) nákladem majitele. Jako redaktor byl uváděn pouze Jan Doležal. Dvanáct čísel přílohy Háje s názvem Lověna a podtitulem „Poučný a zábavný časopis pro myslivce a přátele přírody“ vyšlo v Krucemburku v tiskárně Miliťký a Novák v Praze (od č. 10 v tiskárně V.B.Čecha v Praze) nákladem majitele. Jako redaktor byl uváděn pouze Jan Doležal. Tento rok bylo také vydáno jedno číslo nové společné přílohy Háje, Lověny a Domácnosti s názvem Rybářské listy.

Moravsko-slezská lesnická škola v Sovinci

V časopise Háj byly pravidelně vydávány krátké články, často pod názvem Z Moravy. Pod nimi se ukrývají zprávy ze života moravsko-slezské lesnické školy v Sovinci. Její počátek se datuje do roku 1852, kdy byla na zámku v Úsově založena škola s dvouletým učebním plánem a německým vyučovacím jazykem. Škola byla o několik let později, roku 1867, přemístěna do hradu Sovince s možností internátního ubytování studentů. Kvůli nevyhovujícím podmínkám se roku 1894 začalo uvažovat o přeložení školy. O dva roky později byla výuka zahájena v nově postavené školní budově v Hranicích na Moravě, škola byla rozšířena na tříletý vyšší lesnický ústav a k němu byla připojena jednoletá nižší lesnická škola. Současně bylo založeno arboretum a lesní školky, které sloužily pro praktickou výuku mladých studentů.

„Když ústav náš se zřizoval, měli zakladatelé jeho úmysl právě tak šlechetný jako krásný, poskytnouti nadějným mladíkům útočiště, v němž by nabýti mohli theoreticko-praktických vědomostí z nejpotřebnějších odborů lesnické vědy, a připravili se tak pro veřejný úřad společenského života. Účelem našeho lesního ústavu tedy jest, aby předně vzdělával praktické revírníky, kteří by se uzpůsobili k dalším svým studiím, jakož i vědomostmi, jichž si další svou pilností osvojití mohou, stali se schopnými pro vyšší služby. A toť požadavek, který i nynější svět na lesníka klade.“

Moravsko-slezský lesnický spolek

Sjezd moravsko-slezského lesnického spolku, tak se nazývá krátká zpráva otištěná v časopise Háj. Kořeny tohoto spolku sahají hluboko do 18. století, kdy byly roku 1770 na Moravě a ve Slezsku založeny hospodářské společnosti, jejichž hlavním cílem bylo sice povznesení zemědělství, ale stranou nezůstávala ani lesnická problematika. Roku 1794 přibyla v Brně ještě společnost pro přírodní vědy a vlastivědu. Roku 1811 došlo ke sjednocení těchto tří společností do moravsko-slezské hospodářské společnosti. Od roku 1821 začal být vydáván spolkový časopis „Mitteilungen“ a od roku 1845 jeho pravidelná lesnická příloha „Forstabweilung“.

Roku 1849 se moravsko-slezská hospodářská společnost rozhodla zřídit lesnickou sekci. Mezi hlavní úkoly této sekce patřilo zvelebení lesnictví, šíření odborných lesnických vědomostí a zkušeností a společné řešení lesnických otázek. Prvním předsedou sekce byl zvolen Leopold Grabner (1802-1864). Roku 1885 byla moravsko-slezská lesnická sekce přetvořena v samostatný moravsko-slezský lesnický spolek. Ten pořádá každoročně valná shromáždění na různých místech Moravy a Slezska, na kterých se rokovalo o aktuálních lesnických otázkách a které byly spojeny s exkurzí do okolních lesů. Tento lesnický spolek si na rozdíl od českého udržoval německý ráz, jak při jednáních na valném shromáždění, tak ve spolkovém časopise.

Kauri

V časopise Háj byl dále otištěn článek s názvem Lesy na Novém Zélandě. Kromě jiných stromů je zde popisována také *Agathis australis*, známá pod jménem kauri, což je maorský název pro damarón jižní, rostoucí v současné době pouze na Novém Zélandě. Kauri patří do rodu jehličnatých dřevin z čeledi

blahočtovitých. Maoři (domorodci souostroví Nového Zélandu) považují kauri za posvátný strom. Jeho dřevo používali hlavně ke stavbě lodí, domů a pro dřevořezby. Čerstvou pryskyřici ze stromu žvýkali, subfossilní využívali ke svícení a topení a rozdrčenou na prášek k tetování.

Evropané si brzy všimli výhod tohoto stromu. Strom totiž produkuje velké pásy čistého dřeva, které odolává vlhkosti, není napadáno hmyzem, je trvanlivé, pružné a lehké. Dřevo z kauri začali v 19. století používat hlavně na stavbu lodí, mostů, pobřežních hrází, pro výrobu nábytku nebo střešních krytin. Ve velkém množství těžili ze stromů kauri také pryskyřici, tzv. kauri-kopal. Čerstvou pryskyřici využívali na výrobu kvalitních laků a fermeží, její zkamenělou podobu (jantar) na výrobu šperků. Dále ji pro svou příjemnou lehkou vůni používali jako vykuřovadlo.

„Žádný strom na Novém Zélandě nevyrovná se kauri statnou hmotností. Ohromné popelavé sloupky pnou se do výše 60-80' bez větví, majíce průměru od 4-8' i více a lákají navštěvovatele ku vstoupení do kauriového lesa. U paty každého sloupu jest hromada kypré země, povstale většinou z opadalého listí a kůry. Větve mohutné a široce se rozkládající jsou pokryty hustým obalem tmavě zeleného jehličí a vybíhají vesměs ze společného místa, takže původní kuželovitý tvar, jímž kauri vyniká za mládí, jest ztracen úplně. Kauri dosahuje výšky až 150' a podává dříví nejlepšího druhu... Velké množství vyváží se ho také do jiných zemí na stavbu lodí, v kterých příčině požívá výborné pověsti odedávna.“

Posvěcení Labského pramene

V příloze Háje Domácnost byl otištěn zajímavý článek s názvem Posvěcení Labského pramene. Tato událost je spjata s osobou třetího královéhradeckého biskupa Jana Františka Kryštofa, svobodného pána z Talmbergu (1644 Rataje – 1698 Chrast u Chrudimi). Královéhradeckým biskupem byl jmenován Leopoldem I. roku 1676, jeho intronizace (uvedení v úřad) se uskutečnila v hradecké katedrále sv. Ducha o rok později. Kvůli nepříliš dobrým vztahům s představiteli města spravoval svoji diecézi ze zámku v Chrasti u Chrudimi. Biskup Jan Talemberg byl považován za velice čínorodého, vzdělaného a hluboce věřícího člověka. Patřil také mezi velké ctitele svatého Jana Nepomuckého, jehož kult šířil mnohem dříve, než došlo roku 1729 k jeho kanonizaci (svatořečení). V obci Podlažice nechal postavit barokní kostel zasvěcený sv. Markétě, v Novém Městě nad Metují se podílel na založení konventu hospitálského řádu sv. Jana z Boha – řádu milosrdných bratří.

Snažil se také eliminovat pohanské zvyky, které v jeho době přežívaly mezi obyvateli Krkonoš. Roku 1684 se proto vydal na dlouhou pouť do Krkonoš k prameni Labe, který symbolicky vysvětil, odsloužil před ním pod vztyčeným stanem bohoslužbu, a pak do něho ponořil kříž. *„Potom sloužil biskup mši a učiniv shromážděným exhortu (pozn. náboženská promluva) ubíral se v biskupské rouše, berlu v ruce k pravému prameni Labskému. Tam přihodila se opět věc podivuhodná, téměř zázračná. Jakkoli bylo totiž nebe od rána zasmušilé a počasí hanebné, po skončení obřadu, a hned tehdy, když zazpíváno evangelium o pokřtění Pána Ježíše Janem Křtitelem a vztyčen kříž k prameni, okamžitě se vyjasnilo, slunce jasně vysvitlo a utěšený byl pohled na pohoří. Po vysvěcení veškeří účastníci z pramene se napili, a když byl biskup něco málo pojedl, vydali se všichni na zpáteční pochod. Jelikož byla cesta kluzká a koňmo z Krkonoš sjetí nebylo možno, užili stolu za nosítka, na nichž osm mužů střídavě*

biskupa neslo. Když vyšli z lesa, tu nedaleko Rokytnice dva nosiči zakopli, a biskup sletěl ze značné výše dolů, ale šťastně, žádného úrazu nevzav.“

Na závěr

V časopise Háj a jeho přílohách byly dále otištěny např. články Vyšetřování ohledně klíčivosti semen jednotlivých dřevin, O živých plotech, Lesy a jejich ochrana ve Spojených státech, O opylení a jeho zvláštěnostech, Dvaatřicátá schůze České lesnické jednoty v Děčíně, Sojka, Vidí a slyší tetřívky při tokání?, Doplnující poznámky k návrhu nového lesního zákona.

Na závěr bych uvedla úryvek ze vzpomínek J.V. Černého O vyzbrojení myslivců, které popisují tradici pasování mladých myslivců loveckým tesákem: *„Minul čas vyzbrojování myslivců, staří vyzbrojení vymírají a není již mnoho oněch, kteří rádi chlubívali se, že stav myslivecký jest původu rytířského. Zmizely tmáně, kde paroháč, zmizely huštiny, kde kňour si hověl, průseky křižují se ve zrostlejších smrčínách a v řídkém mlází dle zahradnického způsobu pěstovaném. Tam, kde jindy velebná tichost lesní jen občasné hlukem honby přerušována byla, jest nyní slyšet hlomoz parních pil nebo jiných průmyslových závodů a z myslivců stali se lesníci.“*

Mgr. Jitka Hemelíková

Archiv LČR

Na LS Horšovský Týn od Sedmihoří po Český les

V úvodu návštěvy LS Horšovský Týn je potřeba si připomenout, jak lesy v této části západních Čech vznikaly a vyvíjely se.

Zatímco západní, horská část LHC Týn byla v prehistorické době patrně neosídlena, bylo tomu naopak ve východní části. Nejdříve to byl lid s keramikou volutovou, v době bronzové sem však přichází tzv. Lid mohylový. Ten měl již velká stáda dobytka a narušil patrně lesy ve velké míře. Vyhledával zejména území pokrytá sosnovými lesy, nejlépe se hodící ke žďáření. Že tyto lesy tenkrát značně narušil je patrné z toho, že mohylové hroby, o kterých lze předpokládat jejich založení na bezlesých místech, nacházíme uprostřed lesů.

První zprávy o lesích na tomto území pochází z r. 1587. Lesů zde neustále ubývalo, úměrně se vzrůstem počtu obyvatelstva. Počátkem 18. století v lesním hospodářství převažovala myslivost nad péčí o les a hospodaření se dřevem. Například ve finanční rozvaze z roku 1705 je výnos z lesů

uveden obnosem 346 zlatých oproti myslivosti 364 zlatých. Přirozeně, že dříví, které panství spotřebovalo pro vlastní režii, nebylo v příjmových položkách uváděno. Že množství tohoto dříví bylo v té době nemalé, je patrné z hospodářského opatření z r. 1717, ve kterém se mimo jiné říká, že dříví se dává příliš mnoho a jeho prodejní cena je malá, takže je ji třeba přiměřeně upravit. A že lesy byly tehdy již hodně oslabeny je patrné z další věty tohoto nařízení, ve které se výslovně říká: „Na lesy bude nyní více dbáno, veškeré paseky chráněny, dříví pokud možno šetřené, také žádnému poddanému bez nutné potřeby neprodáváno.“

Obrat v lesním hospodářství nastává koncem 18. století. V roce 1797 přichází na místo starého lesmistra Franka na panství jako lesmistr František Ullmann, pro kterého vydává majitel téhož roku instrukci. V této se upozorňuje na nepořádky v lesním hospodářství, na nedostatečnou péči věnovanou lesním kulturám, zejména nedostatečným osetím pasek a malým dohledem na nálet, ničený pasením dobytka, na nesmírné brání lesní hrabanky a krádeže dřeva. Chápe se v ní dále nutnost provedení systemizace lesů, jejímž brzkým vyhotovením byl pověřen Johann Weiss. Lesmistrovi se tu v první řadě ukládalo odstraniti personální nedostatky, za které majitel pokládal zejména sobeckost a kořistnictví lesního personálu, nedbalost v dohledu na les a „přílišné přátelství s poddanými“. Myslivci prý "sami nechávají nejen svůj dobytek pásti v pasekách, ale za různé protislužby při obdělávání svých deputátních polí nechávají i poddané pásti a brátí dřevo v panských lesích". Novému lesmistrovi se ukládalo provést jakousi prověrku personálu a učinit o tom majiteli zprávu. Od druhého desetiletí 19. století počíná lesů přibývat, zejména v důsledku zalesnění větších ploch pastvin a špatných rolí. Tolik praví historický průzkum horšovsko-týnských lesů.

Bývalý statek Horšovský Týn s městem téhož jména byl před husitskými válkami majetkem pražského arcibiskupství pravděpodobně již od doby Boleslava II. V době husitské byl týnským purkrabím Zdeněk z Drštky, s úspěchem hájící město před husitskými útoky. Od roku 1438 se jako držitel statku objevuje Zdeněk Kolvín z Ronšperka. Roku 1539 dostávají panství do dědického užívání Lobkovicové. Tehdy bylo panství tvořeno zámek a městem, týnským a horšovským dvorem, pustým zámek Herštejnem a dvaceti devíti okolními obcemi.

Pro účast na odboji českých stavů byl Vilému Lobkovicovi majetek zabaven a v roce 1622 prodán i se statkem Mířkov Maxmiliánu Trauttmansdorffovi za 200 tisíc zlatých. Tato rytířská, později knížecí rodina ze Štýrska se v Čechách od 17. století značně rozvětvila a držela mnohá česká panství a statky.

Horšovskotýnské lesy v současnosti

Sídlo lesní správy Horšovský Týn

Současná Lesní správa Lesů České republiky, s. p., Horšovský Týn vznikla ze stejnojmenného lesního závodu v roce 1992. Organizačně patří pod KŘ Plzeň. V současnosti má výměru lesa 12 507 ha na 63 473 ha katastrálního území. Na 1 344 ha soukromých lesů 735 vlastníků vykonává funkci OLH. Lesy LS Horšovský Týn se rozkládají převážně v přírodních lesních oblastech 6 – Západočeská pahorkatina 61,6 % a 11 – Český les 38,4 %. Organizačně je lesní správa členěna na 8 revírů. Lesním správcem je Ing. Karel Přibáň.

Uprostřed valů na Hradišti

Lesy LS Horšovský Týn se rozkládají od 340 m n. m. na hladině řeky Radbuzy ve Stodě po 863 m n.m. na kótě Velký Zvon. Průměrná roční teplota se pohybuje kolem 7 – 7,5 °C, v oblasti Českého lesa 5-7 °C, průměrné roční srážky se pohybují kolem 500 – 700 mm, v Českém lese pak 600 -800 mm. Převažují lesní vegetační stupně 3. dubobukový 37 %, 5. jedlobukový 31 % a 2. bukodubový 14 %. V dřevinné skladbě převažuje smrk 48 %, borovice 35 %, dále buk 4,5, dub 3,4 %, modřín 3 % a jedle

0,5 %. Genové základny mají výměru 589,71 ha, z toho GZ pro buk Zvon 285,35 ha a pro borovici Sedmihoří 305,36 ha. Založené semenné prostory pro smrk 9,24 ha. Převážná část lesní správy se nachází v přírodních parcích Český les a Sedmihoří. Na jejím území se nacházejí také archeologická naleziště – pozůstatky mohylových pohřebišť z doby bronzové, tak zvaná Milavečská kultura.

Běžná roční těžba činí 77 000 m³, z toho nahodilá těžba 18 392 m³. Podíl těžeb – převážně smrk 68 % a borovice 27 %. Zajímavý je vývoj nahodilé těžby: v roce 2005 5 947 m³, 2006 10 183 m³, 2007 78 722 m³ po kalamitě Kyrill a v r. 2008 30 008 m³ po kalamitách Ema a Ivan. Co se týká boji proti kůrovci a zpracování kůrovcového dříví – v roce 2007 bylo zpracováno 1 894 m³ kůrovcového dříví a 1 190 m³ asanovaných lapáků a v roce 2008 bylo zpracováno 7 172 m³ kůrovcového dříví a 1 918 m³ asanovaných lapáků.

Téměř 6 % výměry lesa tvoří dvě pronajaté obory – Podrážnická obora o výměře 184 ha s normovanými stavy 30 ks černé zvěře a 50 ks jelena Dybovského a sousední Čertánská obora s 540 ha a 150 ks daňků a 150 ks muflonů. V Podrážnické oboře jsme s panem lesním správcem navštívili Významný strom LČR – dub letní, solitér o průměru 560 cm, výšce 30 m a průměru koruny 35 m. Uprostřed obory opravila lesní správa historický strážní domek Hubertku.

Naučnou stezkou po Sedmihoří

Na sever od Horšovského Týna nad obcí Mířkov se rozkládá po přírodní i historické stránce zajímavé území - Sedmihoří. Tvoří ji vrchy s nadmořskou výškou kolem 600 m, uspořádané do kruhu, jakoby tvořily obvod kráteru dávné sopky. A nebo sem kdysi mohl padnout třeba meteorit. Krajina má zvláštní kouzlo. Revírník na Sedmihoří pan Pavel Hodan by do svého království nejraději ani nikoho nepouštěl. Ty slušné lidi ale určitě ano. Na tomto území byl zřízen přírodní park. Procházela jím naučná stezka, která vyžadovala rekonstrukci. Té se úspěšně zhostily Lesy České republiky, s. p., Lesní správa Horšovský Týn ve spolupráci s městem Horšovský Týn, panem PaedDr. Vladislavem Menšíkem a fotografem Janem Vebrem.

Na naučné stezce Sedmihoří

Provozovatelem naučné stezky je lesní správa. Stezka je dlouhá asi 10 km a je na ní umístěno 12 informačních tabulí. Byla k ní vydána i skládačka s informacemi. Ty se týkají lesního hospodářství, unikátního balvanu U ručiček, geologických poměrů, kamenického řemesla v Sedmihoří. Na mnoha místech jsou v lese památky na činnost kameníků přímo v terénu. Další zastávky stezky informují o zvířeně a vegetaci, o vývoji osídlení, pálení milířů pro kováře a jiná řemesla a o rybnících a mokřadech.

Sedmihoří má svého patrona

Dá se říci, že dobrým duchem naučné stezky Sedmihoří je bývalý učitel přírodopisu z Horšovského Týna PaedDr. Vladislav Menšík. Často ji navštěvuje buď sám nebo s přáteli, milovníky přírody, kteří se rádi dozvědí něco o Sedmihoří, se skupinami školních dětí. Naučnou stezku natočil na DVD. Školy v tomto regionu mají naučnou stezku na internetu. Když je potřeba, provede pan Menšík drobné opravy na stezce, nebo lesníky upozorní na poškození. Na štěstí jich mnoho není.

Pedagogickou fakultu absolvoval s diplomovou prací na téma "Včelařský zájmový kroužek na ZDŠ". Po celou svoji učitelskou praxi se tomuto kroužku věnoval. A sám dosud včely chová. Je aktivní myslivec, jednatel mysliveckého sdružení. A svoje včely má právě na revíru, kde se vyžívá i myslivecky. Již třicet šest let zastává funkci, nejdříve konzervátora státní ochrany přírody při ONV v Domažlicích, nyní Stráže ochrany přírody a krajiny České republiky při Krajském úřadu v Plzni – odbor životního prostředí.

Revírník Pavel Hodan nedá na Sedmihoří dopustit

U Lesní správou Horšovský Týn rekonstruované lesní vodní nádrže nedaleko kamene U ručiček jsme se setkali s revírníkem Pavlem Hodanem. Trochu jsme jej podezřívali, že k našemu příchodu nacvičil se skokany zelenými, hnědými a bůhví jakými živočichy v rybníčku uvítací chorál. Kvalitu úprav nádrže i její obsazení obojživelníky vysoce hodnotili při náhodném setkání na místě pracovníci Krajského střediska agentury ochrany přírody a krajiny v Plzni.

Důležitou funkcí nádrže je celoroční kumulace požární vody. V rámci realizace stavby byly odstraněny sedimenty z nádrže a byla provedena oprava hráze, výstavba nového výpustného zařízení a bezpečnostního přelivu. Akce, realizovaná v roce 2008, byla spolufinancována Evropskou unií – Evropským fondem pro regionální rozvoj a Státním fondem pro životní prostředí ČR v rámci Operačního programu Životní prostředí. Z celkové částky přes milion korun se LČR podílely asi 10 %.

Znamení ručiček na balvanu

Jak jsme se dozvěděli z naučné stezky, v Sedmihoří jsou tisíce oblých žulových kamenů a bizarních skalek. Pouze jeden z nich je starým hraničním kamenem. Jeho povrch je pokryt nápisy a letopočty. Nachází se v blízkosti lesní cesty v trase naučné stezky a modré turistické značky asi 2 kilometry od obce Mířkov. Je to balvan "U ručiček". Jak přišel ke svému neobvyklému názvu? Do přírodního balvanu dlouhého 360 a vysokého 180 cm jsou vytesané dvě ruce, které jsou proti sobě napřaženy jakoby k přátelskému stisku či ke stvrzení nějaké, je možno předpokládat, že hraniční smlouvy. Pod ručičkami je vytesán nápis Willkommen. Nejstarším letopočtem vyrytým do kamene je rok 1768. Tehdy se zde stýkaly hranice panství Horšovský Týn a statku Kopec- Prostiboř. V blízkosti kamene se také stýkají katastrální hranice Mířkova, Darmyšle, a Mezholez a také okresů Domažlice a Tachov.

Při pohledu do seznamu revírníků LS Horšovský Týn hned upoutají dvě stejná příjmení: S Pavlem Hodanem jsem se již setkali na revíru Sedmihoří, na sousedním revíru Mělnice slouží jeho syn Vít. Tam bydlí na hájence. Na hájence Sedmihoří, kde žije již několik desetiletí Pavel Hodan, jsme s ním setrvali v přátelském rozhovoru. Je rodák z tohoto kraje, po absolvování dvouletého lesnického učiliště na Modravě vystudoval SLŠ v Písku a po vojně nastoupil u Západočeských státních lesů na polesí Sedmihoří na tehdejší Lesním závodě Horšovský Týn. Hodně jej naučil lesník Karel Jírovec, lesnický praktik, poctivý člověk, který jej naučil hlavně pěstování lesa a školkařství. Když bylo potřeba, vzal klidně do ruky motyku a ukázal, jak se má správně sázet. Od roku 1976 byl pan Hodan technikem u polesného Stanislava Kollera. Techničku mu dělala jeho manželka Věra, absolventka lesnického učiliště. Rázná žena, která tak trochu vládla personálu, ale byla to i žena citlivá, s pochopením pro lidské strasti. Pavel Hodan se v roce 1983 stal polesným a v roce 1992 revírníkem LČR na 1 720 ha lesa. Spolu jsme si prohlédli zmlazení borovice, vnášení jedle, v lokalitě U Liščí louky jsme navštívili "lesní kostelíček" - 1,2 ha semenný porost borovice kategorie A ve směsi borovice, smrku a jedle. A jaké je lesnické krédo Pavla Hodana? Lesník by měl bydlet v lese na hájence, jeho posláním je být 24 hodin ve službě.

Na revírech Holýšov a Peřina

V roce 2006 byl vyhodnocen jako nejlepší zaměstnanec podniku LČR revírník Petr Podávka. Na svěřeném revíru Holýšov dlouhodobě dosahuje výborných výsledků. Dbá na kvalitu přijímané práce od dodavatelů. V roce 2005 se plně věnoval splnění referenčních těžeb. Svojí iniciativou přispěl k včasnému odvozu a likvidaci zbytků sortimentů na lokalitě OM. Dosahuje průměrně 35 % přirozené obnovy z celkového zalesnění revíru, v rámci lesní správy se revír Holýšov podílí 33 % na přirozené obnově. Při krátké pochůzce po revíru jsme si prohlédli zejména přirozenou obnovu. Jednak přirozenou obnovu borovice a smrku pod matečním porostem, nebo PO s vnesením buku, nebo jedle a dubu. Viděli jsme přípravné práce pro přirozenou obnovu pod matečním porostem, rozčlenění linkami a prosvětlení porostu.

Revír Holýšov - revírník Petr Podávka

S revírníkem Václavem Steinbergerem jsme na revíru Peřina viděli především přirozenou obnovu borovice. V lokalitě U škváry před čtyřmi lety na ploše 0,75 ha byl rozdrcen klest a byl proveden postřik Velparem. V lokalitě U obrázku je po drcení klestu a chemickém ošetření Velparem dvouletá kultura a na ploše po spálení klestu, naorání a ošetření Velparem tříletá kultura.

V Týně je starostou lesník

Horšovský Týn je hezky upravené město, jeho klenotem je hrad spolu se zámek a upravené náměstí. Zajímalo mne, kdože je jeho starostou. Pan lesní správce mně s ním dohodl schůzku. Nebylo to vůbec náročné, se starostou jsou totiž bývalí kolegové – lesníci.

Týnský starosta Ing. Josef Holeček tedy patří k těm mnohým lesníkům, kterým nejsou lhostejné věci veřejné. Ono to tak bývalo odjakživa. V obci patřivali k elitě starosta, farář, doktor, učitel a pan lesní.

Na radnici mne přijal sympatický a energický chlapík, který nezapřel svůj původ. Na post starosty přišel z funkce výrobního náměstka Lesní akciové společnosti Trhanov. V době mé návštěvy bylo vedro, využil tedy jedno z firemních triček s logem lesnické akciovky. Netušil, že za ním přijde někdo s fotoaparátem. Rozhovor jsme tedy začali od lesa, od jeho lesnických začátků. Absolvoval brněnskou

lesnickou fakultu diplomovou prací věnovanou historickému průzkumu lesů na Šumavě, na Filipově Huti.

Pane starosto, kde jste působil po absolvování lesnické fakulty?

“Začínal jsem na polesí Sedmihorí jako pěstební technik u polesného Stanislava Kollera a techničky, jeho paní Věry. Táhlo mne to vždy víc k pěstování lesa a tam mně to vyhovovalo. Pracovali jsme s přirozenou obnovou, ponechávaly se výstavky. Byl jsem pak i výrobním náměstkem Lesního závodu Horšovský Týn. Po transformaci jsem působil v Lesní akciové společnosti Trhanov a od listopadu 2002 jsem druhé volební období starostou.

Má Horšovský Týn lesní majetek?

“Město vlastní něco přes tisíc hektarů lesa, největší komplex našeho lesa je v lokalitě Peřina. Spolu s obcí Blížejov, která vlastní kolem 300 ha, jsme vytvořili spol. s r. o. Horšovskotýnské lesy. Jejimi jednatelem jsou starostové. Tyto lesy mají na starosti 3 lesníci.”

Jaké je složení porostů?

“Jsme v Podhůří Českého lesa, tedy převažuje borovice, potom smrk, hodně dubu, něco buku. Vzhledem ke složení dřevin nám kůrovec mnoho nehrozí. Nyní je tady opět hlad po smrkovém dřevě. V současnosti máme dobré zpeněžení dřeva, přes tisíc korun z hektaru.”

Máte vlastní dělníky a techniku?

“Dělníky si najímáme. Zejména při kalamitách docházelo k problémům s jejich zpracováním, proto se společnost rozhodla koupit universální traktor Walter s přívěsem. Zaměstnali jsme k jeho obsluze a dalším potřebným pracím dělníka. Nechceme být závislí na dodavatelích prací.”

Jak se k městským lesům staví zastupitelstvo?

“Je výhodné, že jsem lesník a mohu zastupitelům vysvětlit problematiku pěstování a obnovy lesa a prodeje dříví.”

S přáním ať pod jeho vedením dále vzkvétá město i městské lesy jsem panu starostovi - lesníkovi poděkoval za rozhovor. Po rozhovoru s panem starostou přišla na lesní správu smutná zpráva. Toho dne odešel do zelené věčné říše snů lesník Andrej Džalaj, který na jaře – 1. března – oslavil plný energie 80 let. Budeme na něj vzpomínat jen v dobrém.

Pohled na Horšovský Týn

Emeritní lesní správce připomíná moudrost starých lesníků

Na lesní správě Horšovský Týn působil jako lesní správce Ing. František Zikmund. Rád jsem se s ním setkal i nyní, když je v důchodu. Na lesní správu si rád občas zajde na kus řeči, Pan lesní správce tedy neměl problém s ním domluvit setkání. Známe se poměrně dlouho, nemohu tedy předstírat, že si netykáme.

Jak ses vlastně dostal k lesům?

“Pocházím z Rokycan, bydleli jsme pod Brdy ve Svojkovicích na kraji dědiny u lesa. V lese jsem si hrál, pak poznával stromy, kvítka. Od měšťanky jsem toužil po lesařině.”

Ty ses tedy nedal na lesnictví přes myslivost, jako většina kolegů?

“Ne, mým zájmem byly lesy. Po maturitě jsem udělal přijímací zkoušky na pražskou lesnickou fakultu. Víím, že ty jako Brňák to nebudeš moc rád slyšet, ale mně tato fakulta vyhovovala. Měla svůj řád. Například na katedře pěstování panoval totožný názor na tento obor. Od pana profesora Aloise Mezery po asistenty. Zajímal mne i obor těžby dřeva a dopravnictví, kterému vévodil pan profesor Matyáš. Na zkouškách dával praktické otázky typu: Víš, jak se ochrániš proti komárům? (Listy ořechů.) Měl nafocené a natočené všechny ty lesní železnice, smyky, vory.

S panem profesorem Matyášem a ostatními kantory jsme byli na zájezdě v lesích u Piešťan. Kdysi tam sloužil jako lesník. V jednom porostu se rozproudila diskuse, jak se v něm má postupovat. Byly různé názory. Potom dostal slovo pan profesor. Místní lesníci mu dali za pravdu. Inu – byl to starý praktik.”

Takovým praktikem byl i všemi západočeskými lesníky dosud uctíváný bývalý ředitel Západočeských státních lesů Josef Svačina...

To byl direktor prošlý provozem, u kterého byli na prvním místě lidi. Byl to náš pantáta, říkal si krajský hajný. Znal každého lesníka, každou lesní dělnici a jejich radosti i trampoty. Přijel do školky a zeptal se paní skloněné nad záhonem: Jak se daří manželovi? Už to má se zdravím lepší? Vedl lidi k tomu, aby se k sobě chovali slušně a byli k sobě pozorní.

Jak tě znám, v důchodu asi nechodíš jen s pejskem po ulici.

“Jsem mysliveckým hospodářem, chovám včely. Pamatuji, jak u PŘ bylo 3 tisíce včelstev, v rámci lesního závodu jich bylo 300 až 400. Staří včelaři pomalu odcházejí, mladých moc není. Letos jsem na zahradě pomalu neviděl včelku. A tak mám radost, že má o včely zájem můj vnuk Jakub. Rád mně pomáhá.”

Setkání na hájence Hvozdu

Nedaleko hájenky Hvozdu nad Bělou nad Radbuzou stojí památný Váchalův buk. Proč je pojmenován zrovna takto? V těchto lesích působil od roku 1955 jako polesný na Hvozdu Jiří Váchal, rodák z chodského Postřekova. Odtud si sem přivedl i svoji ženu Manku, se kterou jako školák dokonce chodil do jedné třídy.

Polesí Hvozdu mělo výměru asi 2200 ha, rozdělenou na 4 lesnické úseky. V roce 1973 byla tři polesí sloučena v jedno, polesným se stal Váchalův kamarád Jiří Kazda.

Před čtyřmi lety se na Hvozdu jako “na místě činu” objevil starší člověk, který se představil jako bývalý vyšetřovatel vraždy mladého lesníka, která se udála nedaleko hájenky v roce 1945. Tehdy byl připravován odsun Němců z pohraničí a tito se nesměli vzdalovat ze svého bydliště. Po cestě blízko hájenky šla tehdy skupina Němců a polesný Topinka poslal lesního praktikanta Karla Pachla, aby zkontroloval, jestli mají povolení k opuštění bydliště. Jeden z Němců místo průkazu vytáhl pistoli a lesníka zastřelil. Byl to prý Němec z nedaleké osady Smolov. Němci utekli a i když byl případ nahlášen našim i bavorským četníkům a vojenské posádce na hranicích, nepodařilo se jej došetřit. U silnice pod hájenkou má Karel Pachel pomníček. Je to jeden z posledních případů zabití lesníka za války a v roce 1945.

Bývalá fořtovna, nyní lovecká chata

Hájenka na Hvozdu byla postavena před asi 120 lety, vedle ní však dosud stojí a je využívána ještě starší bývalá fořtovna. Slouží lesníkům k rekreaci a jako lovecká chata a pan Váchal se o ni pečlivě stará.

Na louce pod chatou má pan Váchal osmery včely, míval jich i patnáct. Na polesí Hvozdu bývalo na 100 erárních včelstev, staral se o ně lesní dělník a včelař Jaroslav Cingroš. Když státní lesy rušily chovy včel, pan Váchal si desatery koupil. A dosud je chová. Na svého rodáka dosud postřekovští a známí z chodských Dílů nezapomněli. Každoročně pořádá parta kamarádů výlet na kolech z Dílů do Přimdy a hájenka na Hvozdu je “občerstvovací stanicí”. Stavují se zde i Váchalovi spolužáci z Písku.

Co ukrývají lesy pod vrchem Zvon?

Z Hvozdu jsme pak přes Smolov pokračovali k lesním stavbičkám, které pro veřejnost LS Horšovský Týn nechala upravit pro zpříjemnění pobytu návštěvníků lesa. První z nich byla studánka U Růžovské školky. O její výborné vodě se traduje, že má povzbudivé účinky pro již poněkud výřadové pány. Celkem by se k ní hodil název “Jiříkova naděje”. Nedaleko lesníci nechali opravit studánky V trojce a Pod skalkou. Všechny jsou velice zdařilým dílem Vodohospodářských staveb Strašín u Sušice, které spolupracují i se ST Plzeň. Když už jsme u lesnických staveb, pracovnice HIM paní Ivana Urbanová

mě seznámila ještě s dalšími dokončenými stavbami z nedávné doby – opravenou cestou Za školkou a cesty od školek na Všekary, v roce 2005 byla dokončena stavba dvou bytových jednotek pro pracovníky lesní správy v Horšovském Týně.

Příklad úpravy studánky (lesní správce Ing. Karel Přibáň)

A jakou zajímavou stavbu připravuje lesní správa v blízké době? Na zámecký park v Horšovském Týně navazuje Královská rokle. Do těchto míst chodíval lovit při svých návštěvách západočeských lázní a na pozvání knížete Trautmannsdorffa do Horšovského Týna anglický král Edvard VII., který vládl Anglii a britským dominiím v letech 1902- 1910. I když byl synem konzervativní královny Viktorie, jako volnomyšlenkář přinesl uvolnění do každodenního života lidí.

Královská rokle se rozkládá na majetku spravovaném LČR. Lesní správa se rozhodla z fondů EU nechat upravit cestu, břehy potoka, zeleň, studánku, vyčistit skalní stupně. V rokli umístí dva informační panely a odpočívadlo pro turisty. Královská rokle se stane místem odpočinku i obyvatel Horšovského Týna.

Pod Velkým Zvonem (863 m. n. m.), dominantou kraje lesů nad Bělou nad Radbuzou, se nachází přírodní rezervace Pleš. Předmětem ochrany je bukový prales na pravé straně od cesty k vrcholku kopce s bývalou vojenskou hláskou, dosud nepřístupnou turistům. Proto jsou výhledy z Velkého Zvonu omezené. Milovníci přírody a historie si ale přesto přijdou na Zvonu na své. Asi po sto metrech chůze lesní pěšinkou vpravo asi padesát metrů pod vrcholem přijdete k romantickým skalám, odkud je mimo dobu vegetace výhled na okolní lesy. A do těchto skal nechali bývalí majitelé z rodu Trautmannsdorffů a jejich hosté z rodu Koců a Kolowratů vytesat nápisy na paměť jejich pobytů na Zvonu. Letopočty pocházejí z let 1805, 1885 a 1889. Revizi zdejších lesů do skály zaznamenal 20.7.1886 lesmistr Karl Steinbach. Starými nápisy se inspiroval voják základní služby z nedaleké vojenské hlásky. Na jeden z balvanů vytesal svoje důležité poselství: V. M. Žatec za 50 – 1977.

Ne že bych si za mlada občas do nějakého šutru nevytesal monogram svůj a nějaké dívky, ve skalách na Zvonu jsem si to odpustil. Vedle nápisu pana lesmistra už na mě nezbylo dostatečně

reprezentativní místo. Žádné památeční nápisy na skalách nejsou podmínkou návratu. Do lesů v okolí Horšovského Týna se zase rád vrátím a doporučuji to i našim čtenářům.

Jiří Junek

V Českém lese vznikly díky LČR půvabné lesní vodní nádrže

Správa toků-oblast povodí Berounky se sídlem v Plzni provedla na základě požadavku Lesní správy LČR, s. p. Horšovský Týn posouzení možnosti obnovy několika vytypovaných nefunkčních malých vodních nádrží, nacházejících se na území lesní správy.

Po posouzení technického stavu stávajících hrází, dopravní přístupnosti lokalit z hlediska realizace stavby a po projednání s orgány státní správy byla k rekonstrukci přednostně určena retenční nádrž „Nad Mlýnem“ v k.ú. Smolov nedaleko Bělé nad Radbuzou. Následně bylo rozhodnuto o obnově malých vodních nádrží „Na Zámečku“ a „U Růžovské školky“, které se rovněž nacházejí na k.ú. Smolov, v oblasti Českého lesa.

S realizací stavby **„Rekonstrukce retenční nádrže Nad Mlýnem“** bylo započato v roce 2004. Ve smyslu § 35 lesního zákona bylo KÚ Plzeňského kraje rozhodnuto, že se jedná o opatření ve veřejném zájmu a proto byly finanční prostředky na realizaci poskytnuty formou státního příspěvku. Z důvodu zachování migrační prostupnosti pro vodní živočichy a zamezení zanášení splaveninami byla retenční nádrž navržena jako obtočná, na rozdíl od původní nádrže, ze které byla zachována pouze část hráze, neboť v minulosti došlo k jejímu protržení. Opevnění obtokového koryta bylo provedeno v březích kamennou rovnatinou, dno bylo zpevněno kamenným pohozem s nepravidelným osazením větších balvanů tak, aby se charakter koryta co nejvíce podobal přilehlým neupraveným úsekům Hutského potoka. Realizace stavby byla rozvržena na 3 roky a veškeré stavební práce byly dokončeny v roce 2006. Kromě vytvoření nového obtokového koryta spočívaly v rekonstrukci hráze, odtěžení sedimentu, vybudování výpustného zařízení, bezpečnostního přelivu i rozdělovacího objektu pro regulované napouštění nádrže. Zatopená plocha při normální hladině činí 0,53 ha, objem vody při normální hladině je 8 450 m³. Dodavatelem stavby byla firma Antonín Moravec-FLIMO, celkové stavební náklady stavby dosáhly částky 4.175 tis. Kč. Hlavní funkce nádrže spočívá v zadržení vody v krajině, ale stavba je i krajinným prvkem a v případě lesního požáru umožní odběr vody pro jeho likvidaci.

Rekonstrukce další malé vodní nádrže - „U Růžovské školky“ byla zahájena v roce 2006 a dokončena v roce následujícím. I v tomto případě se jedná o obtočnou nádrž, napájenou z koryta bezejmenného pravostranného přítoku Radbuzy. Hlavním cílem stavby byla obnova stávající protržené nádrže, oprava hráze, vybavení vodní nádrže bezpečnostními prvky i provozní výpustí. Přínosem byla rovněž obnova příbřežního biotopu, příznivé ovlivňování hydrických a stanovištních poměrů a posílení ekologických funkcí.

Objem malé vodní nádrže při normální hladině je 330 m³, zatopená plocha 420 m². Stavební náklady ve výši 498 tis. Kč byly hrazeny z vlastních prostředků LČR, s.p., dodavatelem stavby byla firma SENEA spol. s r.o..

V roce 2006 byla zahájena a také dokončena **rekonstrukce další malé vodní nádrže a to v lokalitě „Na Zámečku“**. I v tomto případě byly cíle obdobné jako u předešlé stavby. Objem malé vodní nádrže při normální hladině je 165 m³, zatopená plocha 270 m². Na rozdíl od předchozích staveb je tato nádrž konstruována jako průtočná a jejím recipientem je bezejmenný pravostranný přítok Huťského potoka. Dodavatelem stavby byla firma Martin Herodes-REVITO, celkové stavební náklady činily 359 tis. Kč a byly hrazeny z vlastních zdrojů LČR, s.p..

Tolik hovoří stručné základní informace o těchto stavbách od vedoucího ST Plzeň Ing. Františka Bubrleho a správkyňe toků v tomto regionu. Zbývá dodat, že první dvě nádrže se nacházejí na veřejnosti přístupných turistických trasách a tu „Na Zámečku“ si lesníci nechali nejen lesu k užítku, ale tak trochu pro svoje potěšení, uprostřed lesů, kam žádná cesta nevede. Z osobní návštěvy je potřeba doplnit, že všechny tyto vodní nádrže vynikajícím způsobem zapadají do lesního prostředí, odborně se říká, že jsou významnými krajinnými prvky.

Informace ST Plzeň doplnil Jiří Junek

Setkání důchodců na lesním závodě Židlochovice

Dne 5.5. 2009 uspořádalo vedení závodu s odborovou organizací setkání důchodců, bývalých zaměstnanců LZ Židlochovice.

Program setkání byl zaměřen odborně, kulturně i společensky. Protože většinu účastníků tvořili bývalí technickohospodářští pracovníci, rádi shlédli ukázkou přirozené obnovy dubu zimního na polesí

Moravský Krumlov. Všichni se velmi kladně vyjádřili k provedeným zásahům v nárostech z přirozené obnovy a popřáli pracovníkům polesí mnoho dalších úspěchů při přeměně nepravé dubové kmenoviny na les vysokokmenný.

Další částí setkání byla prohlídka výstavy na zámku v Moravském Krumlově – Slovanská epopej akademického malíře Alfonse Muchy. Většina účastníků viděla tuto expozici poprvé a byli překvapeni velmi rozměrnými obrazy, které jsou na zámku vystavovány. Výstava se všem účastníkům velmi líbila a přáli jí, aby i nadále zůstala v Moravském Krumlově a vyhrála tak boj o umístění s Prahou.

Společenská akce se uskutečnila na lovecké chatě LZ v Židlochovicích, kde byl podáván oběd a další občerstvení pro všechny účastníky. Po obědě probíhala beseda, seznámení s prací a úkoly LZ. Samozřejmě došlo i na vzpomínky „jak bylo za nás, kdy jsme aktivně sloužili“.

Setkání končilo poděkováním všech přítomných důchodců vedení LZ a předsedovi odborů a přáním, abychom se zde sešli ve zdraví zase za rok.

Jan Blažek

Pohádkový les

V sobotu 30. května 2009 se v okolí Rudolfova u Českých Budějovic uskutečnil 11. ročník Pohádkového lesa.

Pohádkový les tradičně pořádá Klub českých turistů spolu s dalšími zájmovými organizacemi pod záštitou hejtmana Jihočeského kraje. Každoročně se této akce účastní okolo 1200 dětí, zájem o účast je ze strany dětí a rodičů ovšem několikrát větší. Na každém z 22 stanovišť děti plní úkoly, po jejichž splnění dostanou drobné ceny. V letošním roce se přihlásilo více pořadatelů, a tak bylo rozhodnuto o navýšení počtu účastníků na 1400 dětí.

Zaměstnanci Krajského ředitelství Lesů České republiky, s. p. České Budějovice se již třetím rokem podílí na organizaci Pohádkového lesa tím, že kompletně organizují jedno ze stanovišť. V letošním roce jsme při organizaci stanoviště využili zkušeností pracovníků Národního zemědělského muzea v Praze, pobočky Ohrada, muzea lesnictví, myslivosti a rybářství Ing. Čeňka a Ing. Schejbalové, a jako téma stanoviště jsme zvolili pohádkové pálení dřevěného uhlí a výstavbu milíře. Toto ústřední téma

bylo doplněné již osvědčenými a oblíbenými dovednostními hrami z produkce LČR a to pod vedením školeného lesního pedagoga Ing. Bjačka.

Pohádkového lesa v Rudolfově se účastní převážně děti předškolního věku, což bylo zohledněno při výběru soutěžních úkolů na našem stanovišti. Zvolili jsme hmatové rozpoznávání přírodnin, hod na cíl, poznávání šišek a větviček lesních dřevin a skládání milíře na výrobu dřevěného uhlí.

Letošní ročník výrazně poznamenalo deštivé počasí, proto nebyl naplněn maximální možný počet účastníků a přišlo okolo tisíce dětí a i tento nápor dětí a rodičů osazenstvo našeho stanoviště zvládlo ke spokojenosti všech. Vybrané soutěžní úkoly děti zaujaly a některé z nich se k plnění úkolů vracely opakovaně. Ceny věnované LČR zúčastněné děti vítaly s nadšením a rodiče soutěžících dětí měli k dispozici informační materiály o našem podniku.

Chtěl bych touto cestou poděkovat zaměstnancům LČR, s. p. Ing. Milanu Bolkovcovi, Ing. Jaroslavu Karasovi, Ing. Lukáši Zasadilovi, zaměstnankyni Národního zemědělského muzea, pobočky Ohrada Ing. Haně Schejbalové a dobrovolníkům Jakubu Axmanovi, Tomáši Huckovi, Elišce Jiříkové, Lucii Kadečkové, Petře Sýkorové a Tomášovi Bjačkovi za průběh a vzornou reprezentaci našeho podniku a ochotu věnovat svůj volný čas soutěžícím dětem, dále pak Ing. Miroslavu Čeňkovi za přípravu a stavbu modelu milíře a Ing. Lucii Wojtylové za pomoc při přípravě soutěžních úkolů a zajištění cen.

*Ing. Kamil Bjaček,
KŘ České Budějovice*

Výstava k Týdnu lesů

V týdnu od 11. do 15. května 2009 pořádalo Krajské ředitelství Jihlava LČR,s.p., společně s Magistrátem města Jihlavy, odborem životního prostředí výstavu o lesním hospodářství na Vysočině u příležitosti "Týdne lesů".

Na originálních propagačních panelech ve tvaru pacovských oplocenek byly vystavovány fotografie dokumentující hospodářskou činnost lesníků. Každý panel byl věnován určitému okruhu lesnických činností. Kromě výrobních činností pěstebních a těžebních, semenářství a školkařství, ochrany lesa a zpracování kalamit, byly panely zaměřeny i na akce pro veřejnost, lesní pedagogiku, naučné stezky a stavby pro posílení rekreační funkce lesů. Na dalších panelech byly fotografie dokumentující stavební činnost, výstavbu a údržbu cest nebo vodohospodářskou činnost v lesích. Velký úspěch měly i ukázky starých lesnických map. Velkou pozornost vzbudil kalendář prací v lesím hospodářství z dílny pracovníků Odboru životního prostředí Městského úřadu Jihlava určený hlavně pro drobné vlastníky lesů.

Již tradiční úspěch zaznamenaly fotografie Ing. Milana Slavingera. Na výstavě bylo možno získat řadu propagačních materiálů, příručky pro vlastníky lesů, informace k ochraně lesa proti kůrovcům i lesnické Čtvrtlesníky. V úředních dnech poskytovali informace o lesním hospodářství revírníci z lesních správ Telč a Pelhřimov. Výstava byla pro velkou návštěvnost prodloužena o týden, do 22.května.

*Ing. Radek Koudela
ředitel KŘ Jihlava*

Aktualizace platných norem - červen 2009

Odebírané řady

01 09 Environmentální management

48 Lesnictví

49 Průmysl dřevozpracující

73 Navrhování a provádění staveb

75 Vodní hospodářství

Odvětvové technické normy

TNV 75 Vodní hospodářství TNO

83 Odpadové hospodářství

V měsíci květnu došlo k aktualizaci těchto norem:

Nové normy

ČSN 73 0802 Požární bezpečnost staveb - Nevýrobní objekty – 5.2009

ČSN EN 12812 (73 8108) Podpěrná lešení – 5.2009

ČSN EN ISO 11348-1 (75 7734) Jakost vod – 5.2009

ČSN EN ISO 11348-2 (75 7734) Jakost vod – 5.2009

ČSN EN ISO 11348-3 (75 7734) Jakost vod – 5.2009

ČSN EN ISO 15088 (75 7762) Jakost vod – Stanovení akutní toxicity odpadních vod pro jikry dania pruhovaného (*Danio rerio*) – 5.2009

ČSN EN 15170 (75 8066) Charakterizace kalů – Stanovení spalného tepla a výhřevnosti - 5.2009

Opravy a změny norem

ČSN EN 1995-1-1 (73 1701) Eurokód 5: Navrhování dřevěných konstrukcí – 5.2009 Změna A1

ČSN EN 13108-20 (73 6140) Asfaltové směsi – Specifikace pro materiály – 5.2009 Oprava 1

ČSN EN 13108-21 (73 6140) Asfaltové směsi – Specifikace pro materiály – 5.2009 Oprava 1

Seznam všech platných norem (pouze výše zmíněných vybraných řad) je na intranetu v sekci Archiv LČR. – program sgArchiv IW – sekce normy.

Ivo Šlesinger

Nové odborné publikace a knihy - červen 2009

z oboru lesnictví a příbuzných oborů

Hipoturistika jako forma rekreace. Lesní hospodářství, ochrana přírody a krajiny -

Fakta a střety

Sborník referátů z konference (Křtiny, 8. 4. 2009), který pořádaly Česká lesnická společnost, o.s., Praha, Ústav tvorby a ochrany krajiny Lesnické a dřevařské fakulty MZLU v Brně a Školní lesní podnik

Masarykův les Křtiny MZLU v Brně za finanční podpory Ministerstva zemědělství ČR, úseku lesního hospodářství, a Lesů České republiky, s.p.

Cílem konference byla mezioborová debata zainteresovaných stran nad nejspornějšími otázkami při plánování, realizaci, financování a především užívání hipotras a hipostezek určených k turistice na koni, která v posledních letech nabývá na významu.

Vyd. Česká lesnická společnost, Praha, 2009

/darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK/

Mykorziha v lesích a možnosti její podpory

Sborník referátů ze semináře (Frýdek-Místek, 15. - 16. 4. 2009), který pořádaly Česká lesnická společnost, o.s., Praha, a Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Strnady, za finanční podpory Ministerstva zemědělství ČR, úseku lesního hospodářství.

Seminář byl zaměřen na stručnou charakteristiku mykorhiz, možnosti jejich využití v lesích a na praktickou podporu a seznámení s prvními výsledky inokulací sadebního materiálu a jeho výsadeb v oblastech s dlouhodobě zvýšeným stavem václavky.

Vyd. Česká lesnická společnost, Praha, 2009

/darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK/

Zkušenosti s aplikací zákona č. 149/2003 Sb. v podmínkách lesního hospodářství ČR

Sborník referátů ze semináře (Trutnov, 23. 4. 2009, Křtiny, 12. 5. 2009, a Kostelec nad Černými lesy, 19. 5. 2009), který pořádaly Česká lesnická společnost, o.s., Praha, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Ministerstvo zemědělství ČR.

Seminář, který se konal na třech místech v České republice, se zabýval aplikací zákona o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin.

Vyd. Česká lesnická společnost, Praha, 2009

/darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK/

Rychlerostoucí dřeviny - zdroj biomasy pro energetiku

Sborník referátů z konference (Hradec Králové, 21. 5. 2009), který pořádala Česká lesnická společnost, o.s., Praha, za finanční podpory Ministerstva zemědělství ČR, úseku lesního hospodářství, a Lesů České republiky, s.p.

Pěstování rychlerostoucích dřevin je součástí strategie využívání obnovitelných zdrojů a udržitelného rozvoje. V České republice je to obor, který se nerozvíjí tak intenzivně jako v jiných zemích světa, nicméně existuje nepřetržitě od roku 1946 jako jedna ze specializací lesnického výzkumu. Za rychlerostoucí dřeviny jsou v klimatických podmínkách střední Evropy považovány především topoly a vrby. Jejich hospodářské využívání je založeno na pěstování vyšlechtěných a ověřených klonů, které jsou zárukou vysokého výnosu v různých pěstebních systémech, jejichž cílovým produktem je jak dřevo v tradičním sortimentu, tak celková biomasa porostu obnovovaného na pařezu. Rychlerostoucí

dřeviny jsou proto velmi vhodné také jako alternativní zdroj energie obnovitelný ve velmi krátkých pěstebních cyklech.

Vyd. Česká lesnická společnost, Praha, 2009

/darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK/

Variabilita vybraných fyzikálních a mechanických vlastností dřeva dubu letního. Vliv věku, poloměru kmene a výšky

Hanuš Vavrčík, Vladimír Gryc a Michal Rybníček

Cílem práce je ozřejmit, zda a do jaké míry se liší vybrané fyzikální a mechanické vlastnosti dřeva dubu letního ze dvou relativně podobných stanovišť lužního lesa a do jaké míry tyto vlastnosti korelují s věkem, šířkou letokruhu, procentuálním zastoupením letního dřeva, polohou v kmeni apod. Taktéž byla snaha prozkoumat závislost vybraných fyzikálních a mechanických vlastností dřeva dubu na hustotě dřeva. Pro experimentální stanovení fyzikálních a mechanických vlastností byly zvoleny tyto materiálové charakteristiky dřeva dubu letního: hustota, celkové sesychání, pevnost v tlaku ve směru vláken, pevnost ve statickém ohybu, modul pružnosti v tlaku ve směru vláken a modul pružnosti ve statickém ohybu.

Vyd. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2008, v rámci sborníku původních vědeckých prací a monografií Folia Lignaea Bohemica, řada Lignaea

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Pro silva Bohemica deset let přestavby pasečného lesa

editor: Vladimír Tesař

Sborník je stručnou bilancí prvních deseti let činnosti lesnického sdružení Pro silva Bohemica. Obsahuje podstatné informace o hnutí ProSilva a bilanci myšlenkového vývoje - především u nás, ale v kontextu vývoje celého evropského hnutí.

Vyd. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2007, v rámci sborníku původních příspěvků z vědeckých konferencí Folia Forestalia Bohemica, řada Sborníky (Proceedings)

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Metody zpracování dat v lesnickém monitoringu

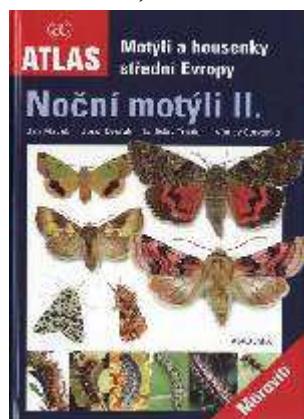
editor: Pavel Samec

Vyd. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2008 v rámci sborníku původních příspěvků z vědeckých konferencí Folia Forestalia Bohemica, řada Sborníky (Proceedings)

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Motýli a housenky střední Evropy: Noční motýli II. - můrovití

Jan Macek, Josef Dvořák, Ladislav Traxler a Václav Červenka

Druhý díl plánované čtyřsvazkové série atlasu housenek a motýlů střední Evropy pojednává o nejpočetnější čeledi motýlů - o čeledi můrovitých, která je vzhledově velmi různorodá a která zahrnuje drobné až velmi velké druhy. Ve srovnání s tropickými druhy, dosahujícími často impozantních rozměrů a skvostných barev, které si nijak nezadají s pestrostí denních motýlů, je vzhled převážné většiny druhů našich můr více než skromný a nenápadný, i když i zde najdeme několik světlých výjimek vybočujících ze šedého průměru, jako jsou například stužkonosky nebo kovolesskleci. To však v žádném případě neznamena, že můry patří mezi motýly nezajímavé. Je tomu právě naopak, protože co ztratily na vzhledu, to získaly na rozmanitosti způsobu života - to se týká především jejich nedospělých stádií, housenek. Účelem této knihy proto není jen podat ucelený přehled všech druhů vyskytujících se ve středoevropském prostoru, ale především seznámit čtenáře se způsobem života jednotlivých druhů. Autoři vycházejí hlavně z vlastních zkušeností získaných z přírody i z chovů housenek a motýlů v zajetí.

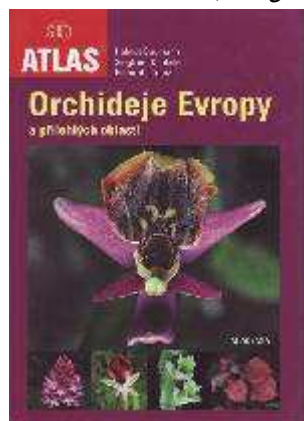
Vyd. Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2008, v edici Atlasy

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Orchideje Evropy a přilehlých oblastí

/z německého originálu "Orchideen Europas. Mit angrenzenden Gebieten" z roku 2006/

Helmut Baumann, Siegfried Künkele a Richard Lorenz

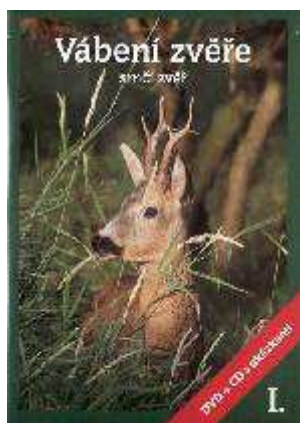

Pro většinu našinců jsou orchideje typickými květy tropů, případně - ve vyšlechtěných kultivarech - botanických skleníků. Ale i ti, kdo vědí, že i u nás v Evropě máme "divoké", tedy planě rostoucí orchideje, málokdy některou z nich v přírodě na vlastní oči spatřili. Tato kniha, která je dílem tří předních evropských orchideologů z Německa, obsahuje popisy a fotografická zobrazení všech 454 druhů a poddruhů orchidejí vyskytujících se v Evropě, na ostrovech v Atlantiku, v severní Africe i na Blízkém východě. Čtenář bude překvapen nádherou květů, převážně menších, zato mnohdy sestavených v bohatých květenstvích.

Vyd. Academia, Praha, 2009, v řadě Atlasy.

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Vábění zvěře: I. díl – srnčí zvěř, II. Díl – vysoká zvěř

"Vábění zvěře I. a II. díl" je vhodná instruktážní pomůcka použitelná pro potřeby všech našich myslivců. Oba díly obsahují dva nosiče, které se skládají z DVD s obrazovým instruktážním záznamem a z CD se zvukovým záznamem jednotlivých typů vábění s komentářem. Velmi praktickou pomůckou je i přiložená skladná kartička s fonetickým záznamem celé sekvence pro vábění srnce v říji, kterou lze použít přímo v honitbě jako okamžitou pomůcku během vlastního vábění. Hlavním a jediným protagonistou zpracovaného materiálu je náš známý vábič zvěře, Václav Svoboda, který osobitým a citlivým způsobem celou problematiku jednotlivých typů vábění vysvětluje i prakticky předvádí. Jednotlivé teoretické pasáže jsou vhodně proloženy záběry z volné přírody, na kterých je zachycena typická zvěř a různé typy mysliveckých zařízení.

Přestože jsou oba díly zpracovány jako samostatné, představuje první z nich, který je věnován srnčí zvěři, jakýsi úvod k celému dílku. Pan Svoboda zde ve stručnosti vysvětluje nejstarší historii vábění zvěře a rozebírá význam této myslivecké dovednosti. Shrnuje také základní pravidla, která by měla být při vábění zvěře obecně dodržována. V pasáži věnované vábění srnců dále seznamuje se specifiky srnčí říje, se zvukovými projevy této zvěře i s používanými typy vábniček napomáhajícími jejich imitaci. Vlastní vábění srnce je následně rozděleno do jednotlivých slok, které je pro dosažení dobrého výsledku vhodné dodržet. Každá sloka je popsána z hlediska modulace hlasu, délky a rozložení jednotlivých tónů, časového harmonogramu pískání a dalších praktických rad. Sloky jsou následně opakovány a obraz se zvukovým záznamem je vždy doplněn fonetickým přepisem hlasových projevů. Druhý díl Vábění zvěře, který je věnován vysoké zvěři, je zpracován s ohledem na specifika vábění zvěře jelení. DVD začíná nosič krátkou historizující pasáží s ukázkami různých typů jeleních řevnic a

pokračuje obecnými zásadami dodržovanými při vlastní činnosti. Důraz je zde kladen především na rozeznání jednotlivých věkových skupin jelenů a jejich hlasových projevů v různých situacích (u laní, při hledání atd.). Součástí jsou také doporučení, jakým hlasovým projevem vábit ve které dané situaci. Druhý díl Vábění zvěře také obsahuje sice kratší, ale zajímavé pasáže věnované hlasovým projevům daňků v říji (i zde lze hlasy samčí zvěře imitovat, nicméně se nejedná o klasické vábění, ale spíš výměnu informací o vlastní pozici) a zejména na část zaměřenou na vábění predátorů pomocí zaječího vřeštidla a myškovačky. Díky zařazení těchto pasáží se stává i druhý díl Vábění zvěře zajímavý také pro myslivce působící mimo oblast pravidelného výskytu jelení zvěře.

Vyrobila Televizní tvorba Brno, 2008 (délka záznamu na DVD: 2 x 31 minut)

/zakoupeno pro technickou knihovnu LČR HK/

Jiří Uhlíř